OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto

Lausunto

21.6.2021

Lainsäädäntöneuvos Virpi Koivu

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 22.06.2021 klo 10.00; HE 96/2021 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 60 §:n muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että toisiolain 20 §:n 3 momenttia ja 21–34 §:ää tietoturvalliselta käyttöympäristöltä edellytettävistä vaatimuksista sovellettaisiin vasta, kun alan keskeiset toimijat ovat voineet auditoida tietoturvalliset käyttöympäristönsä. Siirtymäajan aikana tietoja voitaisiin luovuttaa toisiolain mukaisesti, vaikka tietolupahakemuksessa ei osoitettaisi toisiolain 51 §:n 3 momentissa tarkoitettua tietoturvallista käyttöympäristöä tietojen käsittelylle.

Oikeusministeriön käsityksen mukaan ehdotetut muutokset ovat tarpeen, koska säännöksiä ei tosiasiallisesti olisi mahdollista soveltaa ennen kuin lain soveltamisalaan kuuluvat käyttöympäristöt on auditoitu. Oikeusministeriö pitää kuitenkin selvänä, että tietojärjestelmät olisi saatettava lain säännösten edellyttämälle tasolle ilman aiheetonta viivytystä.

Siirtymäsäännöksen muuttamisesta huolimatta on syytä huomata, että yleisen tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679) säännökset, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyn tietoturvallisuuteen sovellettavia vaatimuksia, tulevat suoraan sovellettaviksi toisiolain nojalla tehtävään henkilötietojen käsittelyyn riippumatta kansallisen lain säännöksistä. Kyseiset vaatimukset koskevat myös henkilötietojen käsittelyyn käytettäviä tietojärjestelmiä. Rekisterinpitäjällä on velvollisuus arvioida henkilötietojen käsittelystä rekisteröityjen oikeuksille ja vapauksille aiheutuvat riskit ja muun muassa varmistaa, että tietojärjestelmien suojaus vastaa näitä riskejä. Toisiolaissa tarkoitettu henkilötietojen käsittely kohdistuu terveystietoihin, joihin jo suoraan tietosuoja-asetuksen perusteella katsotaan liittyvän erityisiä riskejä rekisteröidyn tietosuojan kannalta, ja jotka ovat myös valtiosääntöisesti erityisen arkaluonteisia henkilötietoja. Toisiolaissa säädetyt vaatimukset, jotka liittyvät tietoturvalliseen käyttöympäristöön, ovat oleellisia suojatoimenpiteitä rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi.

Postiosoite **Postadress**	**Käyntiosoite** **Besöksadress**	**Puhelin** **Telefon**	**Faksi** **Fax**	**S-posti, internet** **E-post, internet**
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	oikeusministerio@om.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi